

Kráľova Lehota

Obecný časopis

September 2014

Číslo 2

Ročník 10

70. výročie Slovenského národného povstania

V piatok 29. augusta 2014 sme si spoločne pripomenuli 70. výročie Slovenského národného povstania (SNP). Pozvanie na slávnosť prijali za Okresnú organizáciu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (OO SZPB) Matej Štepita, za Jednotu dôchodcov Slovenka (JDS) Michal Kotian, z Matice slovenskej Marek Nemeč a Milan Stromko, starostka obce Liptovská Porúbka Jana Gazdičová a ekonomická riaditeľka Liptovskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Liptovský

Mikuláš Danica Kaliská.

Účastníci sa zhromaždili pre Obecným úradom a odtiaľ sprievod odišiel o 14. hod. ku pamätníku padlých občanov Kráľovej Lehoty v 1. a 2. svetovej vojne. Veniec na pamätník položil starosta obce Vladimír Kaprín a poklonili sa zástupcovia obce, spoločenských organizácii, hostia a prítomní občania. Nato evanjelický spevokol zaspieval slovenskú štátnu hymnu a Irena Piovarčiová predniesla príležitostnú prózu. Starosta obce Vladimír Kaprín v príhovore poukázal na tento významný medzník v dejinách Slovenska, ktorý si treba pripomínať, aby sa odkaz povstania dostal aj do povedomia mladej generácie. Spomenul občanov obce, ktorí padli v povstaní či už ako vojaci alebo partizáni a vzdal im úctu. Lebo tí, ktorých mená sú na pamätníku a tí ktorí ležia v spoločnom hrobe na cintoríne, za boj proti fašizmu zaplatili najcennejším – svojim životom. Výzdvihol tiež evanjelic-

kého farára Jána Dérera, ktorý počas celej vojny pomáhal obyvateľom obce a po potlačení SNP zásoboval potravinami partizánov v horách. Ďalej sa prítomným prihovril predseda miestnej Základnej organizácie SZPB Milan Mrlian. Ten zdôraznil, že ani teraz nesmieme byť ľahostajní a nečinní voči fašizmu, aby sa už nikdy nezopakovali hrôzy vojny. Slovo dostal aj predseda Okresnej organizácie JDS Michal Kotian, ktorý okrem krátkeho príhovoru precítene predniesol úryvok básne „Mor ho!“. Za OO SZPB sa slávnosti v našej obci zúčastnil Matej Štepita, ktorý po príhovore odovzdal starostovi obce pamätnú medailu a pamätný list k 70. výročiu SNP. Janka Lorenčíková predniesla básň „Povstanie“ od Pavla Horova a prítomným sa prihovrila evanjelická farárka Viera Mosná, ktorá po modlitbe dala prítomným áronovské požehnanie. Na záver spevokol zaspieval pieseň „Kto za pravdu horí“. Erika Šteučeková pozvala všetkých prítomných ku pamätníku SNP v Koprovcích na druhú časť programu. Všetci prítomní sa podpísali do pamätnej knihy obce a postupne sa autami a mikrobusedmi presunuli do Koprovice.

Po príchode do Koprovice sa účastníci

zhromaždili na moste ponad Čierny Váh, odtiaľ sprievod prešiel na neďalekú lúku ku pamätníku SNP. Veniec ku pamätníku položil predseda miestnej ZO SZPB Milan Mrlan a prítomní sa spoločne poklonili. Predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej a Miestnej organizácie JDS Blažena Mosná predniesla báseň Marty Zemiarovej „Jesenná dumka na Nicove“. Starosta obce Vladimír Kaprini oboznámil prítomných o význame tohto pamätníka. Je postavený na mieste, kde sa konala porada príprav na SNP. Tam pri sútoku Bieleho a Čierneho Váhu sa pod rúškom guľášpartie stretlo vyše 50 zástupcov obcí horného Liptova a boli dané posledné pokyny a heslá na povstanie a na činnosť revolučných národných výborov. Na mieste konania porady bol v roku 1989 pri príležitosti 45. výročia SNP odhalený pamätník. Bronzovú tabuľu z neho vandali ukradli, preto obec Kráľova Lehota dala v roku 2013 zhotoviť a osadila plastový duplikát tabule s identickým textom: „*V tomto priestore uskutočnili ilegálni pracovníci Revolučných národných výborov 20. augusta 1944 schôdzu, na ktorej boli schválené prípravy na Slovenské národné povstanie v Hornom Liptove*“.

Predseda ZO SZPB Milan Mrlian v príhovore zvýraznil symboliku tohto miesta a navrhol, aby sa spomienka na túto významnú udalosť konala každoročne na tomto mieste približne v rovnakom čase, v akom sa uskutočnila porada, t.j. od 20. do 29. augusta spoločne s obcami, ktorých zástupcovia sa jej pred 70. rokmi zúčastnili. Evanjelický spevokol na záver zaspieval pieseň „Tichá noc, tmavá noc“. Erika Šteučeková poďakovala za príhovory a účasť a všetkých pozvala na guláš a občerstvenie pripravené na chatkách.

V príjemnej atmosfére si účastníci oslavy pochutnali na guláši, ktorý pripravoval Stanislav Gerec za asistencie Janky Lehotskej, Eleny Bakošovej, Eriky Šteučekovej a Dagmar Žiškovéj a na koláčoch napečených členkami ZO JDS. Spev prítomných sprevádzali hraním na akordeóne Milan Mrlian, Viliam Stankoviansky a Martin Rúčka.

Nedaleko altánku postavili miestni dobrovoľní hasiči Jozef Lesák a Martin Rúčka dvojmetrovú drevenú pyramídu vatre. Pri jej stavaní pomáhali aj pracovníci obecného úradu Dušan Lesák, Vladimír Poliak a Viliam Lehotský. Povstaleckú vatra v podvečer zapálili starosta obce Vladimír Kaprání a predseda ZO SZPB Milan Mrlian za asistencie Heleny Lehotskej, ktorej manžel ako vojak aktívne bojoval na Ukrajine, na Dukle a bol ako parašutista vysadený aj na pomoc SNP. Pri horiacej vatre prítomní už tradične zaspievali pieseň „Na Kráľovej holi“. Vatra horela takmer tri hodiny

a po jej dotletí urobila bodku za oslavami 70. výročia SNP v našej obci. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa podieľali na príprave osláv. Všetky náklady súvisiace s prípravou i samotnou oslavou s gulášom a občerstvením financovala obec zo svojho rozpočtu.

Pri príležitosti 70. výročia SNP Obec Kráľova Lehota finančne zabezpečila vylepšenie vzhľadu spoločného hrobu povstaleckých vojakov na miestnom cintoríne. Úpravu hrobu urobila Janka Lehotská s členkami Miestnej skupiny Slovenského Červeného kríža (MS SČK) Máriou Lehotskou č. d. 160, Evou Lehotskou č. d. 222, Evou Lehotskou č. d. 210, Elenou Bakošovou a Ľudmilou Lesákovou. Hrob vyčistili od buriny, položili naň netkanú textíliu, vysypali kamenivom a zasadili 6 malých kričkových ruží, okolo nich obsypali okrasnú kôru. Vo štvrtok popoludní 28. augusta 2014 starosta obce a pracovníčky obecného úradu, evanjelická pani farárka, predsedníčka ZO JDS a MO MS na hrobe zapálili sviečky.

Mgr. Erika Šteučeková

Zaznamenali sme

V stredu 24. septembra 2014 o 17.30 hod. (repríza 25. a 26. septembra) odvysielala TV LUX reláciu Doma je doma s podnázvom Listové tajomstvá, ktorej poetickým hosťom bola naša rodáčka Janka Bernáthová-Lehotská. V relácii, ktorú moderoval Ján Michalský, sa vyznala z lásky k rodnému kraju, poézii a životu.

Záznam relácie si môžete pozrieť na <http://www.tvlux.sk/archiv/play/6795>

Redaktor

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva**Uznesenie číslo 2/2014**

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného dňa 22.05.2014

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote**A. konštatuje, že**

1. uznesenie čís. 1/2014 z Obecného zastupiteľstva konaného dňa 25.02.2014 bolo splnené

B. schvaľuje

1. Záverečný účet obce Kráľova Lehota a celoročné hospodárenie obce za rok 2013 bez výhrad
2. správu o hospodárení Obecného úradu v Kráľovej Lehote k 31.03.2014
3. použitie Rezervného fondu obce Kráľova Lehota na investičnú výstavbu Miestnu komunikáciu k cintorínu v roku 2014 vo výške 15.373,00 €
4. úpravu rozpočtu obce na rok 2014 nasledovne:
 - úprava podkladu viacúčelového ihriska vo výške 923,00 €
 - monografia Pôsobenie rodu Balašovcov v Liptove v počte 30 ks á 10,00 €, v celkovej výške 300,00 €
 - vydanie monografie Z dejín Liptova v počte 10 ks á 30,00 €, v celkovej výške 300,00 €
 - rekonštrukcia miestnej komunikácie k cintorínu vo výške 35.373,00 €
5. realizáciu investičných projektov v obci Kráľova Lehota v roku 2014 a ich financovanie:
 - Odpočívadlo pre turistov na cyklotrase Kráľova Lehota o náklade 5.676,10 €
spoluúčasť obce 20 %
 - Dobudovanie viacúčelového športového ihriska o náklade 34.568,40 €
spoluúčasť obce 20 %
 - NKP – Kaštieľ Kráľova Lehota SO – 03 spevnené plochy – chodníky o náklade 9.318,62 €
spoluúčasť obce vo výške 2.318,62 €
 - Sanácia oplotenia vedľa miestnej komunikácie Kráľova Lehota o náklade 7.963,50 €
z rozpočtu obce
 - Miestna komunikácia k cintorínu o náklade 35.373,00 €
z rozpočtu obce
6. odkúpenie pozemkov od Železníc Slovenskej republiky Bratislava:
 - parc. č. 491/12 o výmere 20 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría
 - parc. č. 491/13 o výmere 21 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría
 - parc. č. 491/14 o výmere 563 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría, ktoré sú v celosti zapísané na LV č. 299, na ktorých sú stavby ČOV I. a II. stavba Kráľova Lehota v celkovej kúpnej cene 1.449,60 € vrátane DPH

C. berie na vedomie

1. stanovisko hlavného kontrolóra obce Kráľova Lehota k Záverečnému účtu obce Kráľova Lehota za rok 2013
2. správu audítora Ing. Pavla Fiantu, Smrečany 105, Licencia SKAU č. 445, zo dňa 12. mája 2014 o overení účtovnej závierky k 31.12.2013
3. informáciu o príprave výstavby Chodníka Svarín – časť obce Kráľova Lehota v II. polroku 2014 financovaného z Mimoriadneho fondu Lesov SR, š. p. Banská Bystrica a spoluúčasti obce

D. súhlasí

1. s prenájmom pozemkov od Lesov SR, š. p. Banská Bystrica zapísané na LV č. 724 - parc. č. KN 1281/2, 1281/7, 1281/8, 1281/9 a 1281/10 o celkovej výmere 932 m², druh pozemku

- zastavané plochy a nádvoria v k. ú. Kráľova Lehota za účelom výstavby Chodníka Svarín - časť obce Kráľova Lehota
2. cestou ÚPSVaR Liptovský Mikuláš na základe § 50j zákona č. 96/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s prijatím do zamestnania jedného pracovníka - nezamestnaného, vedeného v evidencii na ÚPSVaR, od 01.07.2014 na dobu 9 mesiacov, s tým, že 80 % ceny práce (mzdy + odvody) platí ÚPSVaR a 20 % obec

Overovatelia: Zdenko Lehotský, Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kaprín

Uznesenie číslo 3/2014

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného dňa 08.07.2014

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

A. konštatuje, že

- uznesenie čí. 2/2014 z Obecného zastupiteľstva konaného dňa 25.02.2014 bolo čiastočne splnené a jednotlivé body uznesenia sa priebežne plnia

B. schvaľuje

- Zápis do kroniky Obce Kráľova Lehota za rok 2013 po zapracovaní pripomienok
- žiadosť o podporu formou dotácie z Environmentálneho fondu pre rok 2014, Oblast' L. Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepfovania na projekt „Zníženie energetickej náročnosti kultúrneho domu a obecného úradu Kráľova Lehota č. 39“
- realizáciu naviac prác na MK k cintorínu súvisiacich so samotnou realizáciou projektu
- oslavu 70. výročia SNP na deň 29. augusta 2014
- úpravu rozpočtu obce na rok 2014 nasledovne:
 - fin. príspevok pre Spoločnosť priateľov Múzea liptovskej dediny Liptovský Hrádok na vydanie publikácie Liptov v ľudovej kultúre v počte 10 ks á 10,00 € v celkovej výške 100,00 €
 - fin. príspevok pre Liptovské múzeum Ružomberok na vydanie publikácie PhDr. Petra Víteka: I. svetová vojna a Liptov vo výške 100,00 €
 - fin. príspevok na vydanie básnickej zbierky Slnečná sonáta autorky Janke Bernáthovej r. Lehotskej vo výške 300,00 € (100,00 € v rozpočte obce + 200,00 € zvýšenie)

C. berie na vedomie

- stanovisko Ing. Konôpku k ďalšiemu postupu ukončenia objektu Účelového zariadenia obce, že v spolupráci so starostom obce zabezpečí na vlastné náklady vypracovanie znaleckého posudku na Účelové zariadenie v termíne do 40 dní s tým, že na obhliadku objektu budú prizvaní aj zástupcovia obecného zastupiteľstva, následne bude spísaná notárska zápisnica vo veci určenia podielu obce a spoluinvestora
- informáciu o prieskume environmentálnych záťaží – Objekt skládka III. TKO Kráľova Lehota
- informáciu o zabezpečení financovania a postupe prác pri zriadení izby Kristy Bendovej v budove Železničnej stanice Kráľova Lehota

4. termín návštevy družobnej obce Kráľova Lhota ČR v dňoch 18.09.2014 – 21.09.2014

Overovatelia: Pavel Lehotský ml., Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kaprini

Uznesenie číslo 4/2014

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného dňa 13.08.2014

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

A. konštatuje, že

1. uznesenie čís. 3/2014 z Obecného zastupiteľstva konaného dňa 08.07.2014 bolo čiastočne splnené a jednotlivé body uznesenia sa priebežne plnia

B. schvaľuje

1. Správu o hospodárení Obecného úradu v Kráľovej Lehote k 30.06.2014
2. Všeobecne záväzné nariadenie obce Kráľova Lehota č. 1/2014 o dočasnom obmedzení alebo o zákaze užívania pitnej vody v čase jej nedostatku a spôsobe náhradného zásobovania vodou a náhradného odvádzania odpadových vôd

C. určuje

1. v zmysle zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov - § 9 ods. 3 na celé volebné obdobie rokov 2015 – 2018 v obci Kráľova Lehota:
 - a) jeden volebný obvod
 - b) počet poslancov: 5
2. v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov – § 11 ods. 4 písm. i) na celé funkčné obdobie rokov 2015 – 2018 v obci Kráľova Lehota úväzok starostu obce: 1,0

D. súhlasí

1. s predložením žiadosti o poskytnutie dotácie v programe Podpora rozvoja športu na rok 2014 z Úradu vlády SR na detské ihrisko do objektu záhrady Materskej školy Kráľova Lehota so spolufinancovaním projektu z vlastných zdrojov obce vo výške najmenej 5 % z celkového rozpočtu projektu

Overovatelia: Matej Lehotský, Zdenko Lehotský

Starosta obce: Vladimír Kaprini

Rozvoj obce

Aktivačná činnosť

Aktivačná činnosť v období apríl – august 2014 bola zameraná na čistenie verejných priestranstiev, chodníkov, dopĺňaním palivového dreva, brikiet a koksu do kotolne MŠ.

Keďže toto leto bolo mimoriadne na dažďe a búrky, bola činnosť zameraná na kosenie trávnatých porastov v celej obci, záhrade Materskej školy (MŠ), na cintoríne, okolo chodníka popri št. ceste a samozrejme na čistenie odvodňovacích systémov, šachiet a vpustí, ktoré boli pravidelne zanášané od blata, štrku a skál. Pravidelne bola vyčistená prídlažba v starej časti obce až po kostol. Popri týchto činnostiach sme vlastnými pracovníkmi zabezpečili osekание a úpravu vonkajšej fasády budovy Železničnej stanice od cesty, v ktorej sa v spolupráci so Železnicami Slovenskej republiky (ŽSR) pripravujú priestory pre izbu Kristy Bendovej, Oldricha Bendu a spoločenská miestnosť.

Pomohli sme pri úprave narušenej plochy v hornej záhrade MŠ po ukončení chodníkov, nakoľko počas stavebných prác sústavne pršalo a trávnatý povrch v priestoroch, po ktorých sa presúvali stavebné mechanizmy bol samé blato.

V mesiaci august boli v priestoroch zasadacej miestnosti Obecného úradu (OcÚ) vymenené staré nefunkčné drevené 3 okná za nové plastové. Po ich zabudovaní sa vyspravili steny a strop a celá miestnosť sa vymaľovala Primalexom a popratovala sa.

Od júla 2014 začali pracovať v obci aj 7 obyvateľia poberajúci dávku v hmotnej núdzi, ktorí sú podľa zákona povinní odpracovať v mesiaci 32,0 hodín. Pod dozorom pána Helebrandta z Liptovskej Porúbky vyčistili odvodňovací kanál od detského domova do ulice Potok, kanál za obchodom COOP Jednota, šachty pred pomníkom a obchodom, odvodňovací rigol cez starú dedinu od vegetácie, vyčistenie a náter zábradlí a zvodidiel v prieľahu obce. Za odvedenú prácu im chcem aj touto cestou poďakovať s presvedčením, že aj naďalej, pokiaľ si nenájdu zamestnanie, budú v tejto činnosti aktívni.

Rekonštrukcia miestnej komunikácie k cintorínu

V tomto roku sa realizuje v obci viac investičných stavieb a projektov. Po ukončení odpočívadla na cyklotrase Kráľova Lehota – Stará dolina v časti obce Svarín o celkovom náklade 5 676,10 € so spoluúčasťou obce 20% sa v mesiaci máj 2014 začalo s rekonštrukciou miestnej komunikácie k cintorínu s dĺžkou úpravy 163,4 m podľa projektu, bola predĺžená až po vjazd do objektu poľnohospodárskeho družstva Agria, a.s., šírka cesty 6,0 m. Súčasťou stavby boli aj nové 2 odvodňo-

vacie zariadenia, nové uličné vpuste so zaústením potrubia do jestvujúceho rigola a rekonštrukcia 1 vpuste, vybudované vjazdy vstupov do rodinných domov červenou zámkovou dlažbou, výškové úpravy frézovaním, podklad vozovky pre nový živičný kryt z obaleného kameniva hrubozrnného OKH hr. 8 cm a vrchný živičný kryt asfaltový betón jemnozrnný ABJ hr. 6 cm.

Realizácia rekonštrukcie si vynútila riešiť navyše práce súvisiace s projektom, ktoré boli na tvare miesta prerokované aj s poslancami OZ a zápisom do stavebného denníka boli zhotovené:

- kompletná uličná vpusť pred domom č. 72 so zaústením do jestvujúceho rigola,
- plocha pred vstupom do garáží vrátane vybúrania starého podkladu, zhotovenie nového a polozenie obrubníkov a zámkovej dlažby do betónového lôžka (časť finančných prostriedkov si so súhlasom zaplatili vlastníci garáží),
- vstup od miestnej komunikácie (MK) k urbárskemu domu vrátane schodíkov a chodníka zo zámkovej dlažby,
- osadenie cestných obrubníkov do betónu od konca úseku v smere k domu smútku a do nižšieho poľa v dĺžke 45,0 m,
- predĺženie asfaltového živičného krytu ABJ hr. 6 cm od k.ú. stavby za bránu dvora Agria, a.s., (uhradila Agria, a.s., Liptovský Ondrej).

Stavebné práce boli ukončené 24. 07. 2014 protokolom o odovzdaní a prevzatí diela, keď celkový náklad na tieto práce bol 44 047,88 € vrátane DPH 20% (5 141,18 €) a stavba bola financovaná z rozpočtu obce.

Spevnené plochy v záhrade Národnej kultúrnej pamiatky (NKP) Kaštieľ Lehotských

Ministerstvo kultúry SR nám na základe predloženej žiadosti poskytlo dotáciu zo štátneho rozpočtu vo výške 7 000,00 € na ukončenie spevnených plôch – chodníkov v hornej časti záhrady Materskej školy (MŠ).

Práce na základe uzatvorenej zmluvy a Dodatku č. 3 realizoval dodávateľ Slovenské inžiniersko priemyslové stavby, spol. s r.o., Liptovský Hrádok s termínom začatia júl 2014 a boli ukončené 03.09.2014. Bola odstránená stará sadnutá a polámaná dlažba, zhotovené nové podložie zo štrkového násypu zhutnené, podklad z betónu hr. 10 cm, pieskový podsyp a polozenie zámkovej dlažby GRANIKO medzi nové osadené záhonové obrubníky o šírke 2,0 m s oblúkmi v rohoch.

Počas realizácie projektu neustále pršalo, čo zhoršovalo dodávateľovi plynulý postup prác a tieto boli niekoľko krát na požiadanie starostu obce prerušené z dôvodu, že prístupom mechanizmov a stavebného materiálu dochádzalo k značnému znečisteniu komunikácie od obchodu k cintorínu, aj keď ju pracovníci dodávateľa pravidelne čistili.

Stavebné práce na spevnených plochách NKP – chodníkoch boli zrealizované v celkovom náklade 9 318,62 € so spoluúčasťou obce.

Týmto objektom boli ukončené stavebné práce súvisiace so zabezpečením rekonštrukcie NKP Kaštieľ vrátane objektov sanácie vlhkosti okolo celej budovy i spevnených plôch chodníkov v hornej časti záhrady, ktoré sa postupne realizovali (rekonštrukcia vykurovania, strechy a obvodového plášťa, výmena okien) od roku 2006.

Oprava oporného múru miestnej komunikácie vedľa záhrady I. Čimboru

Na základe vypracovaného posudku, projektu a výberu zhotoviteľa stavebného diela v zmysle § 9 ods. 9, zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol s najnižšou cenovou ponukou vybratý na opravu oporného múru zhotoviteľ SIPS, spol. s r.o., Liptovský Hrádok.

Stavebné práce boli začaté 21. 08. 2014 a pozostávali z odstránenia a búrania starých základov oporného múru z betónu a kameňa.

Následne sa po častiach vykopal základ, pokračovalo betónovanie základových pásov, murivo nosné HLX 50 x 40 x 25 s betónovou výplňou, výstuž pre murivo, zálievky kotevných otvorov z betónu, montáž krycej dosky a osadenie plotových oceľových stĺpikov. Poslednou činnosťou bolo osadenie betónových obrubníkov do betónu vedľa MK v dĺžke 32 bm a úprava chodníka zeminou a zasiatím trávneho semena.

Stavebné práce boli ukončené dňa 05. 09. 2014 protokolom o odovzdaní a prevzatí diela, keď celkové náklady boli vo výške 7 963,51 € vrátane DPH a boli financované z rozpočtu obce.

Dobudovanie viacúčelového športového ihriska Kráľova Lehota

Pôdohospodárska platobná agentúra Bratislava nám schválila a uzatvorila Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku vo výške 28 807,00 € v rámci Opatrenia 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo.

Stavenisko bolo odovzdané zhotoviteľovi stavebného diela SPORT SERVICE, s.r.o., Diaková 103, dňa 15.05.2014 v zmysle uzatvorenej Zmluvy o dielo č. 6/2012 zo dňa 25. 06. 2012.

Dobudovanie viacúčelového športového ihriska o rozmeroch hracej plochy 36 x 18 m so zabudovanými mantinelmi vo výške 1,0 m s oblúkmi v rohoch ihriska a odsadenom oplotení rozmerov 41 x 22 m pozostávalo z nasledovných objektov:

- umelý trávnik pre multifunkčné využitie,
- osadenie zámkovej dlažby,
- zhotovenie odsadeného oplotenja za bránami a po bokoch ihriska,
- dodávka a osadenie lavičiek,
- dodávka a montáž osvetlenia,
- dodávka športového príslušenstva (bránky na futbal, stĺpiky na tenis, volejbal a siete)

Oplotenie ihriska je na oceľových stĺpkoch celkovej výšky 4,0 m, v spodnej časti sú oceľové rámy zo zeleného oceľového pletiva, zvyšné 2,0 m oplotenja nad pevnou časťou je riešené zo siete s okami 45 x 45 mm, ktorá je uchytená na jestvujúcich stĺpkoch odsadeného oplotenja. Vstup do hracej plochy ihriska a areálu je cez jednokridlovú bráničku o rozmere 1,2 x 2,0 m. Plocha zo zámkovej dlažby má rozmer 2,5 x 41,0 m a je zo zámkovej betónovej dlažby sivej farby hr. 6,0 cm, uloženaj na lôžka a betónový podklad.

Stavebné práce boli ukončené 10. 09. 2014 zápisom o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb o celkovom náklade 34 568,40 € vrátane DPH (5 761,40 €) so spoluúčasťou obce 20%.

Vladimír Kaprini

Zo života obce

Medzinárodný deň detí a privítanie prázdnin

V sobotu 28. júna 2014 Obec Kráľova Lehota v spolupráci s komisiou pre kultúru, školstvo, šport a cestovný ruch pripravila pre deti z našej obce pri príležitosti Medzinárodného dňa detí a začiatku prázdnin športové hry. Konali sa na parkovisku pri Pohostinstve COOP

J e d n o t a .

Boli pripravené hry pre deti rôznej vekovej

kategórie. V nich si mohli deti vyskúšať svoje schopnosti. Pre každú športovú súťaž boli pripravené ocenenia a všetky súťažiaci deti boli odmenení. Pripravené boli aj obľúbené rodinné súťaže, do ktorých sa už tradične prihlásilo viacero rodín. V podvečerných hodinách sa deti zabavili pri hudbe na disko-

téke, tú mal na starosti Michal Libiček. O občerstvenie párky, chlieb a malinovku sa postarali kuchárka materskej školy Alena Hybenová s Kvetoslavou Lehotskou.

Podakovanie patrí organizátorom akcie riaditeľke materskej školy Irene Piovarčiovej, Jozefovi Lesákovi, Zdenke Poulikovej a Erike Šteučekovej, tiež Zuzane Lorenčíkovej, Lucii Tomkovej, Nikole Lehotskej, Miriam Lehotskej, Martine Kunákovovej a Martinovi Rúčkoví.

Mgr. Erika Šteučeková

Campfest 2014 vo Svaríne

Ranč YFC vo Svaríne je známy tým, že sa na ňom koná jeden z najväčších festivalov na Slovensku trvajúci 4 dni. V dňoch 31. júla – 3. augusta 2014 sa uskutočnil 16. ročník tohto podujatia. Zúčastnilo sa ho okolo 6 tisíc mladých ľudí. Na festivale okrem rôznych seminárov vystúpili aj slovenské a zahraničné kapely s kresťanskými piesňami.

Organizátorom je nezisková organizácia Mládež pre Krista, ktorá má mnoho dobrovoľníkov pomáhajúcich pri stavaní stanového mestečka a ďalších potrebných prácach. Sú to prevažne stredoškolskí a vysokoškolskí študenti. Tohtoročný Campfest skomplikovalo počasie. V piatok len pol hodiny trvajúci lejak zatopil celú lúku, na ktorej mali postavené stany. Starosta obce Vladimír Kaprínim poskytol náhradné ubytovanie v sále kultúrneho domu, spali tiež v urbárskom dome a niektorí aj v škole v Hybiach.

Počasia narobilo spúšť aj v obci, zatopilo niektoré záhrady v starej časti obce vedľa št. cesty vedúcej popri železnici. Z lúk a polí pri cintoríne sa valila voda s blatom a kamením, to upchávalo rigoly a vpuste. Preto ich ešte počas dažďa museli začať čistiť pracovníci OcÚ Vladimír Poliak, Janka Lehotská a organizátori súťaže Železný hasič.

Mgr. Erika Šteučeková

Súťaž Železný hasič o putovný pohár Obce Kráľova Lehota

V sobotu 2. augusta 2014 sa uskutočnil 3. ročník súťaže Železný hasič o putovný pohár Obce Kráľova Lehota. Je to modifikácia súťaže typu TFA (Toughest firefighter alive) simulujúca zášahovú činnosť hasičov. Bojovalo sa o putovné poháre v dvoch kategóriách (muži, ženy).

Súťaž moderoval a uvádzal Peter Čimbora. Ten na začiatku privítal starostu obce Kráľova

Lehota Vladimíra Kaprínim, predsedu miestneho DHZ a poslanca OZ Jozefa Lesáka, starostku obce Liptovská Porúbka Janu Gazdičovú, starostu obce Hybe Martina Piovarčího a ďalších hostí. Nato starosta obce pozdravil a privítal hostí a súťažiacich a poprial im úspech pri plnení náročných disciplín. Súčasne otvoril 3. ročník tejto súťaže.

Súťaž začala o 15. hodine štartom prvého pretekára. Každý súťažiaci musel absolvovať 10 disciplín. Hneď

po štarte súťažiaci zapájali hadicovými spojkami na stojan dve hadice B a po uchopení prúdnic ich ťahali 55 metrov (ženy 40 metrov). Následne zvjali dve hadice typu B a ukladali ich do boxu. Po zdolaní týchto dvoch disciplín súťažiaci naskrutkovali hubicu na prúdnicu. Po jej zapojení súťažiaci vyliezli po rebríku na lešenie a vyťahovali dve hadice typu B (ženy jednu hadicu) cez zábradlie na podlahu veže. Po zdolaní veže prenášali figurínu cez tunel a pokračovali k hamerboxu. Tu museli muži vykonať 50 úderov a ženy 30 úderov kladivom. Po absolvovaní tejto disciplíny ich čakala pneumatika, ktorú museli prevrátiť cez hranu 3x. V ďalšej disciplíne súťažiaci uchopili kanistre o hmotnosti 20 kg (ženy o hmotnosti 10 kg), s ktorými prekonávali prekážku vysokú 0,7 m, otáčali sa okolo kužeľa a vracali sa späť, pričom znova prekonávali prekážku a kanistre odkladali na pôvodné vyznačené miesto.

Predposlednú disciplínu vykonávala len kategória mužov, tí museli prekonať dvojmetrovú bariéru. Na záver každý súťažiaci rozvinul C prúd s pripojením na rozdeľovač až do cieľa. Pretekári boli počas celého preteku zaťažení aj dýchacím prístrojom, čo predstavovalo ešte ťažšie zdolávanie jednotlivých disciplín.

Súťažiaci boli odmenení medailou a certifikátom o úspešnom ukončení súťaže. Každý súťažiaci dostal aj tašku s darčekomými predmetmi od sponzorov. Súťažiaci, ktorí sa umiestnili na prvých troch stupňoch, boli odmenení putovnými pohármi.

O putovné poháre prišli bojovať do našej obce z rôznych kútov Slovenska a aj z Českej republiky. Na 3. mieste sa v kategórii mužov umiestnil Jozef Melich z DHZ Hybe a v kategórii žien Tatiana Petruľová, tiež z DHZ Hybe. 2. miesto patrilo domácim, v kategórii mužov Michalovi Libičkovi a v kategórii žien Diane Juríkovej. Na stupne víťazov, 1. miesto, sa postavili v kategórii mužov Miroslav Melich z DHZ Hybe a Hana Petřeková z SDH Vígantice.

Boli pripravené aj rôzne sprievodné akcie pre dospelých i pre ako pre deti. Maľovanie na tvár, kynologická ukážka a ďalšie spestrili priebeh súťaže. Počasie bolo výborné a nasledovala zábava až do rána. Ďakujeme všetkým, čo sa podieľali na organizácii súťaže a hlavne sponzorom, ktorí podporili našu súťaž. Tešíme sa na 4. ročník súťaže.

Súťaž o titul Železný hasič sa konajú v rôznych kútoch Slovenska. Do nich sa z našej obce neúnavne zapájali Diana Juríková a Michal Libiček. Na súťaži v nedeľu 4. mája 2014 v Bánovciach nad Bebravou sa Diana Juríková umiestnila na 1. mieste z 12 súťažiacich žien a Michal Libiček na 2. mieste z 38 súťažiacich mužov. V ďalšej súťaži o Železného hasiča 18. mája 2014 v Trenčianskej Teplej sa obidvaja umiestnili na prvých miestach. Úspechy ich motivovali a na súťaži 7. júna 2014 v Abraháme sa Michal Libiček umiestnil na 1. mieste a Diana Juríková na 2. mieste. Súťaž usporiadala 14. júna

2014 aj obec Kružno. Aj tam sa obidvaja opäť postavili na stupne víťazov. Dúfame, že naši železní hasiči budú v boji o svoje tituly pokračovať a držíme im palce.

Bc. Jana Michalidesová

Združenie miest a obcí Slovenska

Na 25. sneme Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS), ktorý sa konal v dňoch 28. a 29. mája 2014 v Bratislave v priestoroch Incheby, sa zúčastnil ako delegát za Združenie miest a obcí Liptova (ZMOL) aj starosta Kráľovej Lehoty Vladimír Kaprín.

Medzi prioritami ZMOS po 25. sneme je:

- po rokovaní s vládou SR dosiahnuť prinavrátenie dane z príjmov fyzických osôb pre mestá a obce na 70,3% najneskôr do 1.1.2016 s postupným zvyšovaním v roku 2015,

- urýchliť prijatie nového zákona o odpadoch a riešiť spôsob financovania odpadov s dôrazom na triedený odpad, biologicky rozložiteľný odpad a opustený odpad,
- presadzovať komplexnú a systémovú novelu zákona o sociálnych službách s dôrazom na taký spôsob rozdelenia výkonu kompetencií, ktorý je v podmienkach miest a obcí finančne vykonateľný. Riešiť problematiku sociálne odkázaných občanov v oblastiach minimálneho zabezpečenia, proaktívnych politík a vymožiteľnosti práva s dôrazom na rómsku problematiku,
- uzavrieť komplexný audit výkonu kompetencií podľa jednotlivých úrovní verejnej správy a zosúladiť ich financovanie s rozsahom vykonávaných pôsobností mestami a obcami a mnohé ďalšie.

Vladimír Kaprini

Separovanie odpadu

Starosta obce Vladimír Kaprini a pracovníčka obecného úradu Erika Šteučeková 16. júna 2014 absolvovali exkurziu vo Verejnosprospešných službách (VPS) v Liptovskom Mikuláši – Podbrezínach na separačnej linke, kde sa dotriedujú plasty a obaly z plastov, ktoré sa tam vozia z našej a okolitých obcí. Pozvanie prišlo zo strany VPS, nakoľko v poslednom čase bolo zistené, že do kontajnerov na plasty sa vyhadzuje odpad, ktorý je veľmi znečistený alebo tam vôbec nepatrí. Na triediacej linke pracujú ľudia, ktorí musia ručne roztriediť celý dovezený odpad a verte mi, boli sme tam necelých 15 min. a videli sme, že v odpade sa nachádza veľa znečisteného a komunálneho odpadu, ktorý neprijemne zapáchal.

Treba si uvedomiť, že vyhodnením odpadu do kontajnera jeho cesta nekončí, putuje na ďalšie spracovanie, ako druhotná surovina, ktorá bude ešte v priemysle využitá. Preto Vás žiadame, aby ste dôsledne pristupovali k separovaniu odpadu, hlavne plastové obaly treba pred vyhodnením umyť od nečistôt, aby tieto nakoniec neskončili v komunálnom odpade, ale aby mohli byť ďalej spracované. **Je zarážajúce, že podľa zistených skutočností VPS, až 40% z objemu vyseparovaných plastov tvorí komunálny odpad!**

Mgr. Erika Šteučeková

Nové knihy našich autorov

Významní včelári Slovenska

Slovenský zväz včelárov v Bratislave vydal v auguste 2014 knihu *Významní včelári Slovenska* od Františka Bizuba. V nej sú životopisné údaje a podobizne Slovákov aj príslušníkov iných národností, ktorí sa pričínili o rozvoj včelárstva na Slovensku. Tiež tých, ktorí pochádzali zo Slovenska a ku pokroku vo včelárstve prispeli v zahraničí. Sú tu uvedené osobnosti, ktorých dielo

sa už smrťou uzavrelo. Z Kráľovej Lehoty sú v nej životopisy katolíckeho kňaza Antona Cebacauera (rodák zo Svarína), lesníkov Jána Kabzana a Martina Kabzana, učiteľa Ferdinanda Lehotského a evanjelického kňaza Antona Penzela. Knihu uzatvára krátky životopis autora knihy.

Autor v úvode knihy okrem iného napísal: „*My Slováci (Sloveni) sme od rozpadu Veľkomoravskej ríše po roku 924 nemali vyše tisíc rokov, s výnimkou prvej Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1945, do roku 1993 svoj vlastný štát. Preto je naše historické povedomie oproti iným národom veľmi malé. Tuto publikáciu chcem prispieť k tomu, aby to o včelároch neplatilo, aby boli na svojich predchodcov hrdí.*“

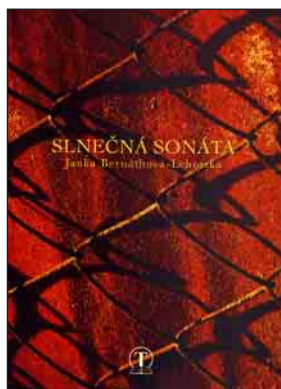
Recenzent knihy Ing. Róbert Chlebo, PhD., zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre knihu posúdil takto: „*Autor podáva krátke životopisné údaje a včelárske aktivity 95 významných, už nežijúcich, osobností slovenského včelárstva. Ide o osobnosti, ktoré sa podieľali na prenose poznatkov zo včelárskej vedy praktickým včelárom, prednášateľov, popularizátorov včelárstva a predovšetkým osobností s dobrými výsledkami v praktickom včelárení ... Životopisné údaje nie sú zbytočne vyčerpávajúce, rovnako aj opis aktivít so včelárstvom je zhuťnený, čo robí publikáciu ľahko čitateľnou. Nejde o strohé encyklopedické dielo, ale o publikáciu, ktorá čitateľa – včelára naplní hrdosťou na svojich predkov a na svoje dejiny ... Autor knihy je skúsený a známy pisateľ znáhy histórie slovenského včelárstva, takže nie je pochýb o tom, že všetky údaje v publikácii sú overené a vierohodné.*“

Kniha je brožovaná, vo formáte A5, má 80 strán a vyšla v náklade 1 000 kusov.

Mgr. Erika Šteučeková

Slnecná sonáta

Vydavateľstvo Transcius v Liptovskom Mikuláši vydalo v roku 2014 básnickú zbierku *Slnecná sonáta* od autorky Janky Bernáthovej – Lehotskej. Básňami tejto zbierky chce vzniesť trochu svetla, tepla a lásky aj do tajných zákutí ľudskej duše.

Janka Bernáthová – Lehotská je rodáčka z Kráľovej Lehoty. Študentské roky prežila v Banskej Štiavnici, ktorá sa stala jej druhým domovom, je matkou dvoch dospelých synov. Pracuje v Študentskom internáte Strednej odbornej lesníckej školy, je členkou autorského klubu v Banskej Štiavnici, členkou redakčnej rady Štiavnických novín, držiteľkou titulu Osobnosť kultúry Banskej Štiavnice za rok 2011 a 2013.

Knižne vydala básnické zbierky *Balada purpurovej ruže* (2008) a *Listové tajomstvá* (2012). Za poéziu, prózu a tvorbu pre deti získala viacero ocenení.

Pani E. Bystrická napísal: „*Zbierka básní Janky Bernáthovej – Lehotskej Slnecná sonáta je rukou podanou cez plot. Je slnečným lúčom, ktorý zahreje. Otvorme jej dvere. Dovoľme si uzrieť krásu. Hrdzavý plot krásne a zhrdzavené staré rany sa hoja, ak na ne zasvieti slnko. Nezatvárajme svoje srdcia pred slnkom, pred ľuďmi, pred poéziou.*“

Kniha je viazaná, vo formáte A5 a má 60 strán.

František Bizub

Pôsobenie rodu Balašovcov v Liptove

V septembri 2014 vyšla kniha *Pôsobenie rodu Balašovcov v Liptove* od autora Františka Bizuba. Jej vydanie finančne podporili Mesto Liptovský Hrádok, autor knihy a obce Hybe, Kráľova Lehota, Liptovský Ján, Liptovská Kokava, Liptovský Peter, Liptovská Porúbka, Vavrišovo a Vyšná Boca. Pri združovaní týchto finančných nákladov na knihu autorovi výrazne pomohol starosta obce Kráľova Lehota Vladimír Kaprín.

Autor na rukopise knihy pracoval vyše šesť rokov a použil množstvo archívnych materiálov, najmä liptovské župné protokoly zo 16. storočia. Na základe týchto historických dokumentov upozorňuje na skutočný život, aký viedli Balašovci. Pripomína, že nie je správne, keď sa o živote Balašovcov vytvárajú prikrášľujúce mýty.

Rod Balaša bol v 16. storočí jedným z najbohatších na Slovensku. Patrilo mu vyše 1 800 poddanských hospodárstiev. Za sľuby vernosti raz jednému, raz druhému dostali od súperiacich panovníkov veľké majetky na Slovensku a v Sedmohradsku. Pritom lúpili po Novohrade, Tekove, Honte, Gemeri, Považí a Liptove, ničili poddanské dediny, vymáhali neoprávnené poplatky od miest, prepadali kupcov na cestách. Množstvo archívnych dokumentov zaznamenáva Balašovcov ako krutých vládcov a násilníkov bez morálnych zásad.

Pôsobenie Jána, Valentína a Františka Balašovcov v Liptove v období, keď mali v zálohu hrad Liptovský Hrádok, je poznamenané ich krutým zaobchádzaním s obyvateľmi v okolitých dedinách a mestečkách, najmä v Kráľovej Lehote a v Hybiach. Dokumenty svedčia o tom, že pôsobenie Balašovcov nebolo pre obyčajný ľud ani pre zemanov prínosom.

Kniha je viazaná, obsahuje 124 strán a 60 obrázkov a vyšla v náklade 300 kusov. Skladá sa zo statí: I. Šľachtický rod Balaša, II. Turecká nadvláda nad Uhorskom, III. Vzťahy hradu Liptovský Hrádok s okolím, IV. Komu patril hrad Liptovský Hrádok v rokoch 1533 – 1640, V. Miesto posledného odpočinku liptovských Balašovcov, VI. Pamätne tabule a pomníky Valentína Balašu na Slovensku a VII. Obrazová príloha.

Riaditeľ Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši PhDr. Peter Vitek v recenzii knihy napísal: „Práca je vynikajúca, prináša úplne nové pohľady na dejiny horného Liptova v 16. storočí a rozširuje obzory, opravuje chyby“.

Knihu predávajú kníhkupectvá Transcius v Liptovskom Mikuláši a v Liptovskom Hrádku.

Mgr. Erika Šteučeková

Z histórie obce

Slovenské národné povstanie

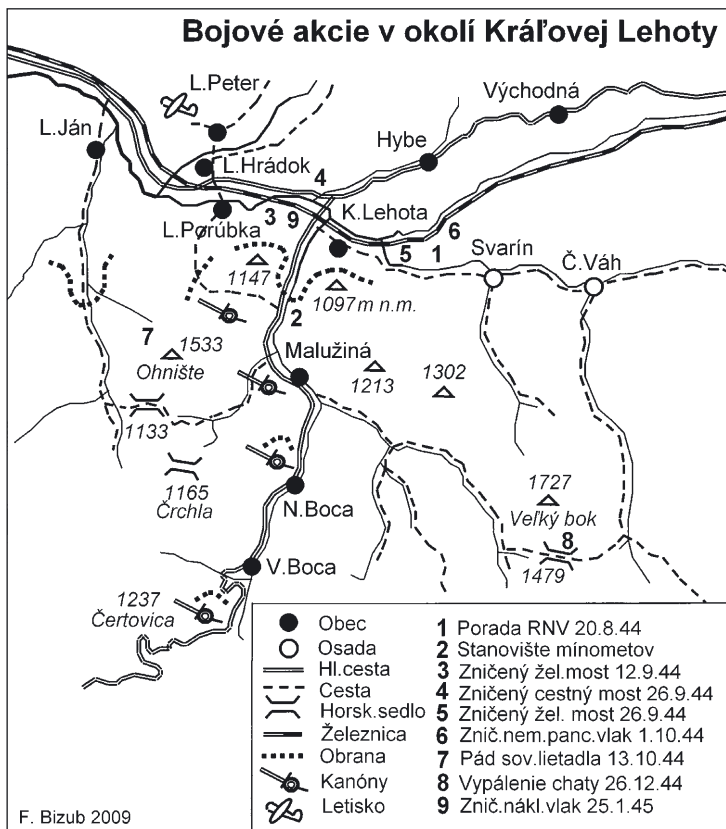
V deň vyhlásenia povstania, 29. augusta 1944, začali prichádzať prví dobrovoľníci z okolitých obcí aj do Liptovského Hrádku, kde ich vyzbrojovali a zaraďovali do vojenských bojových jednotiek. Keď sa zbrane minuli, ďalšie doviezlo z kasární v Brezne nákladné auto štátnych lesov. Z Kráľovej Lehoty prišlo k dobrovoľníkom do Liptovského Hrádku okolo 10 mladencov.

Dňa 1. septembra vydala povstalecká Slovenská národná rada v Banskej Bystrici deklaráciu, že je ako jediná oprávnená na území samostatnej Slovenskej republiky (trvala v r. 1939 – 1945) hovoriť v mene slovenského národa. V ten deň vydal Okresný národný výbor v Liptovskom Mikuláši mobilizačnú vyhlášku, ktorou povolal do zbrane všetkých záložníkov do 40 rokov. Tí narukovali do kasární slovenskej armády v Brezne a v Liptovskom Mikuláši.

Nemecké vojsko začalo proti povstalcom na Spiši a v Liptove postupovať z Poľska. Preto sa dobrovoľníci vyzbrojení v Liptovskom Hrádku v noci z 29. na 30. augusta presunuli do priestoru Poprad – Kežmarok. Velil im kpt. Takáč a hybskí učítelia npr. Pavel Cholvadt a por. Ján Číž. Za nimi prišla ďalšia jednotka vojakov – dobrovoľníkov, ktorú zorganizovali hrádockí učítelia npor. Pavel Križko a npor. Ján Ursíny. Prieskumné lietadlo slovenskej armády, ktoré denne vzlietalo z letiska v Liptovskom Petre, hlásilo premiestňovanie asi 150 nemeckých pancierových vozidiel z Poľska na Spiš. Už 31. augusta došlo západne od Kežmaroku k prestrelke, po nej slovenskí povstalci ustúpili. Mesta Poprad sa Nemci zmocnili 1. septembra a tiahli ďalej na Liptov. Medzi tými, ktorí v snahe zastaviť postup Nemcov padli 4. septembra na lúkach pri Batizovciach, boli z Kráľovej Lehoty 24 ročný

robotník Štefan Jurík a 21 ročný krajčír Matej Lehotský Mikušovie.

Keďže Slovenské národné povstanie (SNP) bolo armádne povstanie, rozkaz č. 9003 / taj. 1944 z 5. 8. 1944, vydaný Vojenským ústredím na Slovensku 24. augusta 1944, nariadil zabrániť postupu nemeckých vojsk z Liptova cez Čertovicu na Pohronie a Banskú Bystricu, prerušiť presuny Nemcov na štátnej ceste Poprad – Liptovský Mikuláš a na železničnej trati Košice – Žilina. Obranný úsek Kráľova Lehota – Čertovica s krycím menom Kosatec vytvorili vojaci povolani zo zálohy do slovenskej armády v posádke v Brezne a za jej veliteľa bol vymenovaný štábný kapitán Martin Kučera.

Obranný úsek Kosatec mal rozpätie Svarínska dolina – Veľký bok – Chopok. Vojsko tohto obranného úseku, pozostávajúce z 3 tisíc zmobilizovaných záložníkov, si vybuďovalo obranné postavenie na úpätí Nízkyh Tatier nad Kráľovou Lehotou.

Keď sa 4. septembra cez Štrbu, Važec, Východnú a Hybe začali valiť nemecké vojenské kolóny, posledný vlak lesnej železnice idúci z Liptovského Hrádku na Čierny Váh a Liptovskú Tepličku, zberal utekajúcich ľudí, najmä ženy s deťmi, aj mimo staníc a zástaviek, stačilo keď

zamávali. Postup nemeckého vojska slovenskí vojaci breznianskej posádky zastavili pred Kráľovou Lehotou a prinútili ich ostať na pravej strane Váhu. Bojovú líniu v Kráľovej Lehote potom takmer 2 mesiace tvorila rieka Váh. Kým Liptovský Hrádok, Dovalovo a Hybe okupovalo nemecké vojsko, Kráľova Lehota, Malužiná a Boce boli na povstaleckom území slovenskej armády.

Po potlačení Povstania vznikla 1. novembra 1944 zo 180 dôstojníkov a vojakov obranného úseku Kosatec pod vedením škpt. M. Kučeru a 80 partizánov G. M. Lošakova partizánska brigáda Stalin, ktorá sa stiahla do hôr Nízkyh Tatier a odtiaľ až do príchodu Červenej armády vykonávala diverznú činnosť voči nemeckému vojsku.

SNP patrilo k najväčším ozbrojeným vystúpeniam v Nemcami ovládanej Európe. V ňom obranný úsek Kosatec 2. taktickej skupiny slovenskej povstaleckej armády dokázal zadržať nemecké jednotky v priestore Kráľovej Lehoty 51 dní a nepustil ich cez Čertovicu na Horehronie a bližšie k srdcu SNP, k Banskej Bystrici. Proti vyzbrojeným a v boji skúseným nemeckým vojakom v sile pluku, vybaveného samohybnými delami, tankami a obrnenými vozmi, bojovali necelé dva prápory slovenských vojakov, jedna batéria kanónov a 2 roty minometov. Malí pod palbou železničnú trať a cestnú križovatku v Červenom Kúte, čím 2 mesiace znemožnili prepravu nemeckých jednotiek po železnici a výrazne ju obmedzili po štátnej ceste cez horný Liptov od západu na východ. Bojové operácie slovenskej armády v úseku Kráľova Lehota – Čertovica významne pomohli pri obrane celého povstaleckého územia a stali sa svetlou stránkou v histórii boja Slovákov proti nemeckému fašizmu. Svoju úlohu tento obranný úsek slovenskej armády plnil až do konca SNP zásluhou dobrého velenia a výbornej organizačnej schopnosti svojho veliteľa štábného kapitána Martina Kučeru.

O statočnom boji obranného úseku Kosatec sa v minulosti mlčalo a ani pri tohtoročných oslavách 70. výročia SNP sa žiadne slovenské médiá o ňom nezmenili. Pritom to bol jediný obranný úsek v SNP, ktorý si takú dlhú dobu udržal svoju bojovú líniu. A to len preto, že to boli vojaci slovenskej armády prvej Slovenskej republiky. Ale veď na kráľovolehotskom pamätníku padlých nie sú mená partizánov, ale vojakov – dobrovoľníkov a v spoločnom hrobe na kráľovolehotskom cintoríne neležia partizáni, ale padlí vojaci. Bez slovenskej armády by žiadne povstanie nebolo možné.

Z Kráľovej Lehoty okrem spomínaných dobrovoľníkov, ktorí padli pri Batizovciach, zahynuli ďalší vojaci. Pri Huncovciach na Spiši bol zajatý a zahynul v zajateckom tábore v Nemecku 18 ročný robotník Rudolf Kamhal, v boji pod Kráľovou Lehotou pri Červenom Kúte bol 16. 9. 1944 zranený a zomrel vo vojenskej poľnej nemocnici v Brezne 18 ročný Ľudovít Lehotský Slabejovcie. Ako vojaci – dobrovoľníci bojovali v SNP, potom v 1. československom armádnom zbore 25 ročný Jozef Ďurica a 27 ročný Michal Jurík. Obidvaja zahynuli v bojoch pod Vrútkami v apríli 1945. Ako civil bol zastrelený pri pile na Šmýkanci 40 ročný robotník Štefan Krištofčák, ťažko ranený do nohy pri mlyne v Červenom Kúte Otto Fiamín a pri Martine do hlavy Ján Žufaj. V 2. svetovej vojne sa do boja proti Nemcom aktívne zapojilo 48 občanov Kráľovej Lehoty.

O podrobnom priebehu SNP v okolí Kráľovej Lehoty si môžete prečítať v knihe Z dejín Kráľovej Lehoty (vydaná v r. 2006) na s. 71 – 81, v knihe Malužiná (vydaná v r. 2010) na s. 68 – 87 a v knihe Považská lesná železnica (vydaná v r. 2012) na s. 30 – 33.

Aj po 70. rokoch je na zábradlí v Červenom Kúte diera od nemeckej strely

Dávne stavby na hradisku v Kráľovej Lehote II.

Existenciu hradiska v Kráľovej Lehote som v zmysle zákona oznámil 20. 3. 2014 Krajskému pamiatkovému úradu (KPÚ) v Žiline. Na základe toho zamestnanec KPÚ Mgr. Martin Furman, PhD. previedol 24. 3. 2014 za mojej účasti obhliadku lokality hradiska. Na tomto stretnutí som mu zápisnične odovzdal črepy a iný materiál, ktorý som zozbieral v roku 2013 na hradisku a z viacerých polôh v rámci širšieho územia areálu hradiska. Odovzdaný materiál bude po preskúmaní daný z KPÚ v Žiline do Liptovského múzea v Ružomberku. Zo všetkého nájdeného materiálu som si pred jeho odovzdaním zhotovil fotodokumentáciu.

V poslednom tohtoročnom (aprílovom) čísle obecného časopisu bola uverejnená kresba a popis kamenných základov dávnych stavieb na hradisku v Kráľovej Lehote podľa satelitnej snímky z 28. 8. 2003. Aj tento nález (satelitnú snímku) som zaslal 14. 5. 2014 na KPÚ v Žiline. Archeológ Furman na to 16. 5. 2014 odpísal: „Každopádne tam niečo je. Ideálne by bolo urobiť georadarový prieskum, ktorý by potvrdil rozsah a charakter objektov“.

Na ďalších satelitných snímkach z rokov 2006, 2009, 2010 a ani na poslednej snímke z 7. 9. 2013, ktorá je v súčasnosti na internete k dispozícii na Google mapách, základy dávnych obydli na hradisku v Kráľovej Lehote nie sú viditeľné, lebo v čase zhotovenia snímkov nebola potrebná vlhkosť pôdy, ktorá by vlhkejšie, teda tmavšie základy vykreslila. Satelitná snímka z roku 2003 na ktorej základy vidno, je však stále prístupná na internete na Google Earth a uverejňujem ju v tomto príspevku. Priestor, kde základy vidno, som na snímke ohraničil bielou čiarou.

Prosba, ktorou som v našom časopise v septembri minulého roku vyzval tých, ktorí niečo našli alebo vedia o hradisku, neostala úplne bez povšimnutia. Neoficiálne sme sa dozvedeli, že:

– Keď sa okolo roka 1975 kvôli výstavbe Prečerpávacej vodnej elektrárne na Čiernom Váhu rekonštruovala cesta na hornom konci dediny na prvom závoze, buldozér z južnej časti svahu vyoral ľudské kosti a lebky. Vtedy sa to uzavrelo tak, že sú to pozostatky zastrelených nemeckých vojakov z 2. svetovej vojny. Tí ale boli pochovaní na kráľovolehotskom cintoríne, v roku 1995 exhumovaní a uložení na nemeckom vojenskom cintoríne vo Važci. Môžeme predpokladať, že ľudské kostry boli staršie a mali súvis s hradiskom, lebo sa našli na severnom okraji jeho širšieho areálu.

– Okolo roku 1995 rozorávali lúky na Opáleniskách a Pápernom, ktoré sa rozprestierajú severovýchodne pod akropolou hradiska. Traktoristi pritom okrem iných pred-

metov vyorali aj hlinené nádoby s mincami. V kráľovolehotskej krčme (krčmárkom bol vtedy Lupták) ukazovali nájdené mince a chválili sa : „*Tam muselo niečo byť, stále sme tam niečo vyorávali ... Tam museli bývať ľudia ... Čo tam len mohlo byť ... Pod pluhmi to len riadne zahrčalo a rozsypalo sa na kúsky, no neboli to kamene ... Našli sme poklad ...* . Od vtedy uplynulo len 20 rokov a teraz si nikto nepamätá (alebo nechce pamätať) presné miesto, kde to na Opáleniskách alebo Pápernom vyorali. Aj na Opáleniskách a Pápernom boli v minulosti role, ale oralo sa len koňmi, teda plytko. Potom tam boli zhora až po vrstevnicu 695 m nad morom po dlhú dobu lúky a stáli tam koľby na seno. A vtedy pred 20 rokmi, keď traktormi rozorali tieto lúky hlbokou orbou, vyorali spomínané pozostatky dávneho osídlenia hradiska.

Netreba sa báť povedať o nálezoch alebo priznať nálezy, ktoré sa našli v minulosti a aj teraz a zamľčali sa. Pre archeológov sú to neoceniteľné informácie a bol mi daný prísľub, že neuplatnia žiadne sankcie, aj keď im to zákon umožňuje. Všetko, čo sa nájde bude zapísané, preskúmané,

**Kamenný mažiar
z Kráľovej Lehoty**

Satelitná snímka z 28. augusta 2003 s obrysmi podzemných kamenných základov dávnych obydlí na hradisku

zdokumentované a uložené v múzeu a prístupné verejnosti, teda pre každého. A naša dedina aj cez takéto historické premety bude viac známejšia a obdivovanejšia. Preto tých, ktorí niečo majú alebo vedia znova prosím, nech si to nenechajú pre len seba. Bola by to škoda, ktorá sa už nikdy nebude dať napraviť. Zopakujem, čo som napísal v príhovore knihy Z dejín Kráľovej Lehoty: „Napísaná litera ostáva. Lebo čas plynie a to čo sa nenapíše, alebo nezdokumentuje iným spôsobom, ostane zabudnuté“.

Tajomstvom je zahalený aj nález kamenného mažiara, ktorý priniesol náš občan Jaroslav Baran. Vie sa len toľko, že bol nájdený na území starej časti terajšej Kráľovej Lehoty. Mažiar je zo žuly, má rozmery 19 x 19 cm a hrúbku 4 až 6 cm. Tlíčik je z kameňa, aký sa ťažil v terajšom hybskom chotári na homoľovitom kopci nachádzajúcom sa na severovýchodnom okraji vrchu Vachtárová (tam, kde začínajú polia Kráľová). Na tomto kopci v nadmorskej výške 780 m pravdepodobne stál v dávnej minulosti strážny hrádok (príspevok o strážnych hrádkoch v okolí Kráľovej Lehoty uverejním v niektorom z ďalších čísel obecného časopisu). Aj tento mažiar bude odovzdaný do Liptovského múzea v Ružomberku.

František Bizub

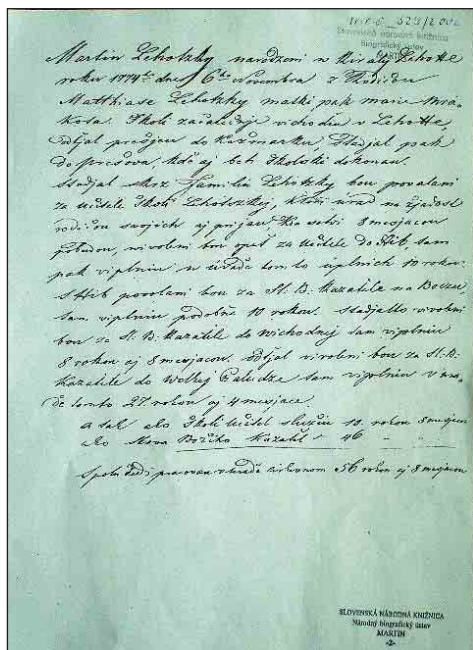
Významní rodáci a osobnosti obce

LEHOTSKÝ, Martin – evanjelický učiteľ a kazateľ

(*6. 11. 1774 Kráľova Lehota †asi 1855 Paludza)

Pochádzal z vetvy Lehotských Katrenovie z otca Mateja (Lehotský Katrenovie vyšných lúnia Matejašovie) a matky Márie Mrákotovej (*1736 †1810), ktorá bola dcérou farára Jakuba Mrákotu z Hýb. Začal ako učiteľ v Hybiach, kde pôsobil do r. 1811. Oženil sa s Johanou Rubriniovou, dcérou farára z Liptovského Petra, kde mali sobáš 14. 10. 1801. V Hybiach sa im narodili deti Gašpar (*5.1.1803), Klára (*7.11.1804) a Johana (*16.1.1807). Po r. 1811 bol kňazom na Vyšnej Boci. V rokoch 1822 až 1855 pôsobil ako kňaz a konsenior vo Veľkej Paludzi.

Povzbudený úspechom v súťaži *Najlepšie genealogické práce v roku 2013* som ďalej pátral a v Národnom bibliografickom ústave Slovenskej národnej knižnice v Martine som pri hesle Martin Lehotský našiel rukou napísané údaje, ktoré pri úprave do dnešnej spisovnej slovenčiny znejú: Martin Lehotský, narodený v Kráľovej Lehote roku 1774 dňa 6. novembra z rodičov Mateja Lehotského a Márie Mrákotovej. Začiatkové školy vychodil v Kráľovej Lehote, odtiaľ prešiel do Kežmarku, odtiaľ bol Famíliou Lehotskou povolaný za učiteľa školy kráľovolehotskej, ktorý úrad na žiadosť rodičov svojich aj prijal, kde sotva 8 mesiacov pobudol, vyvolený bol opäť za učiteľa do Hýb, tam potom vyplnil

v úrade tomto úplných 10 rokov, z Hýb povolaný bol za Sl. Božieho kazateľa na Bocu, tam vyplnil podobne 10 rokov. Stadiaľto bol povolaný za Sl. Božieho kazateľa do Východnej, tam vyplnil 8 rokov a 8 mesiacov. Odtiaľ vyvolený bol za Sl. Božieho kazateľa do Veľkej Paludze, tam vyplnil v úrade toľto 27 rokov aj 4 mesiace. A tak ako školy učiteľ slúžil 10 rokov 8 mesiacov, ako Slova Božieho kazateľ 46 rokov 8 mesiacov, spolu teda pracoval v úrade 56 rokov aj 8 mesiacov.

Ing. Pavol Tomka

Poznaj svoju obec

Prehľad zrážok za rok 2013 a počasie v zime 2013 / 2014

V roku 2011 boli ročné zrážky 508,8 mm, v roku 2012 boli 711,2 mm (pozri obecný časopis č.1/2013) a v roku 2013 dosiahli 780,1 mm. Teda rok 2013 u nás nepatrí medzi tie suché.

V roku 2013 bol prvý októbrový týždeň chladný, kedy ranné mrazy klesali a ž do -7°C a cez deň vystúpili len do 10°C . V treťom a štvrtom týždni bolo teplo a nastalo babie leto, kedy bolo bez ranných mrazov a teploty na poľudnie vystupovali na 12 až 20°C . Ešte 7. novembra pri teplote 14°C včely nosili do úľov peľ z jesenných kvetov. Aj ďalšia časť novembra bola bez mrazov a len 3 dni bola malá vrstva snehu. December bol mierny s malou 7 cm vrstvou snehu, v druhom týždni boli ranné mrazy do -12°C . Na Vianoce sa otepilo a sneh sa roztopil. Prvá polovica januára 2014 bola teplá, cez deň do 10°C . Vo Vyšnom poli sa 8. januára pásli ovce. V druhej polovici januára bola slabá snehová pokrývka okolo 5 cm len 12 dní. V prvej polovici februára bolo len 8 dní s vrstvou snehu okolo 4 cm, druhá polovica bola teplá s dennými teplotami do 10°C . Marec bol tiež teplý, 14. marca bolo 16°C a 21. a 22. marca až 17°C .

Rok 2013		Nadm. výška 668 m				
Zrážkomerná stanica Kráľova Lehota						
Mesiac	Počet dní s			Vodný úhrn zrážok v mm	Sneh v cm	
	daždňom	snežením	snehom		napadlo	najvyšší
Jan.	8	20	31	82,1	46	36
Febr.	4	17	28	74,6	47	58
Marec	9	12	31	71,1	22	24
Apríl	7	5	10	23,5	6	8
Máj	22	-	-	124,2	-	-
Jún	20	-	-	97,5	-	-
Júl	9	-	-	27,4	-	-
Aug.	11	-	-	53,6	-	-
Sept.	20	-	-	67,4	-	-
Okt.	12	-	-	43,2	-	-
Nov.	20	4	3	94,6	-	-
Dec.	5	6	25	20,9	17	14
Spolu	147	64	128	780,1	138	

Zima 2013 / 2014		Nadm. výška 668 m				
Zrážkomerná stanica Kráľova Lehota						
Mesiac	Počet dní s			Vodný úhrn zrážok v mm	Sneh v cm	
	daždňom	snežením	snehom		napadlo	najvyšší
Okt.	12	-	-	43,2	-	-
Nov.	20	4	3	94,6	-	-
Dec.	5	6	25	20,9	17	14
Jan.	11	6	12	48,0	9	6
Febr.	9	4	8	50,2	8	7
Marec	10	3	2	63,2	5	5
Spolu	67	23	50	320,1	39	

Porovnanie zima 2012/13 – zima 2013/14

So snežením 70 dní 23 dní
 So snehom 135 dní 50 dní
 Najvyšší sneh 58 cm 14 cm
 Napadlo snehu 161 cm 39 cm

František Bizub

Pamätníky, pamätné tabule, kaplnky a kríže

Niektorých táto rubrika nezaujíma. Asi preto, lebo nevedia, že pamätné tabule, pomníky, sochy, kaplnky a kríže neslúžia len na skrášľovanie, ale sa cez ne vyjadruje aj vzdanie úcty určitej osobe, alebo dejinnej udalosti. Aj ony sú však vystavené nepriazni počasia a zničeniu hlúpymi ľuďmi, preto treba ich podobu zdokumentovať.

Duplikát tabule v Červenom Kúte

Niektorí začali kritizovať, že na tomto duplikáte je údaj 1944 – 1965, čo je vraj hrubá chyba. Tento údaj bol aj na pôvodnej bronzovej tabuli, pričom 1944 označuje rok povstania a 1965 rok zhotovenia a osadenia tabule. Čiže údaj rokov je správny.

V tejto rubrike budeme pokračovať vždy, keď sa nato nájde priestor v časopise.

Redaktor

Spoločenská rubrika

II. štvrtrok 2014

Uzavreli manželstvo: Máj – Martin Antoška a Katarína Kucháriková (cezpoľní) v evanjelickom kostole v Kráľovej Lehote

Zomreli: Apríl – Zuzana Kunajová, 74 ročná

Jubileá: 50 rokov Apríl – Oľga Halušková

Jún – Ivan Capko, Ján Brantál, Anna Španková

55 rokov Apríl – Soňa Ďuricová, Dana Koreňová

Máj – Miroslav Frtús

60 rokov Máj – Marta Ďuricová

Jún – Milan Rajniak

65 rokov Máj – Magdaléna Mešková, Jaroslav Lehotský č. 270

Jún – Jozef Lesák

70 rokov Apríl – Jarmila Jurášová, Daniel Kunaj

85 rokov Apríl – Anna Medvedíková

Dagmar Žišková

KRÁĽOVA LEHOTA, obecný časopis. Vychádza štvrtročne. Vydáva Obecný úrad Kráľova Lehota.

Redakčná rada: Vladimír Kaprini, Jozef Lesák, Mgr. Erika Šteučeková, Dagmar Žišková.

Redaktor: František Bizub, 032 33 Kráľova Lehota 164, tel.: 0907 652406, e-mail: bizub@mag-net.sk

Tlač: REPROservis – DTP štúdio & tlačiareň, Liptovský Mikuláš.

Náklad: 230 kusov.

Tento časopis je v elektronickej podobe na www.kralovalehota.sk